

kummerligt nok. Der var endda ganske heldige Betingelser til Stede, thi en Række dygtige unge Kunstnere indrettede sig hurtigt paa at tegne for Træsnit. Der var Folk som H. OLRIK, C. NEUMANN, OTTO BACHE, BERNH. OLSEN o. fl. a. Loses Ideal var imidlertid Leipziger Illustrirte Zeitung, og i dennes Mønster maatte alt dannes; Tegningernes Behandling maatte være saa nær som muligt i dette Spor, og Træsnittenes Formater og Anbringelse i Bladet fulgte nøje Leipzigerfaçon, kun blev naturligvis det hele en Del ringere paa Grund af for faa Kræfter og den af de mindre Forhold affødte Sparsommelighed og endelig ikke mindst paa Grund af slet Redaktion.

I de ti eller elleve Aar, Obermann var ansat ved »Illustreret Tidende«, maa man søge hans bedste Arbejder paa dansk Grund. Han skar for det første saa godt som alle Olriks og senere A. Dorphs og O. Baches Portrættegninger. De fleste ere ganske dagligdags Hastværksarbejder, men hist og her kan man i Bladets gamle Aargange finde et Portræt, han har gjort sig Flid med, og som ogsaa hyppig bærer hans Signatur. Han var en meget hurtig og alsidig Gravør og gjorde ogsaa mange smukke Træsnit i tonet Behandling, især efter C. Neumanns og G. Lieberts Tegninger. Under gunstige Forhold havde han sikkert i denne Retning kunnet bringe det vidt, thi hans tonede Snit har ofte en Friskhed i Stregens Karakter, der var meget ualmindelig i de Tider. Efter 1870 har han arbejdet for egen Regning og med vekslende Held. Den sidste halve Snes Aars daarlige Tider for Træsnittet ramte sikkert ogsaa ham haardt. — I Modsætning til de fleste af sine Landsmænd lærte han hurtigt at tale meget godt Dansk, og den høje og statelige Mand, der var munter og elskværdig i Omgang, samlede sig i Aarenes Løb mange Venner ogsaa blandt Danske.

F. H.

TO BREVE FRA BERØMTE BOGTRYKKERE

BOGVENNEREN for 1893 gav i Oversættelse en Beretning om den triste Skæbne, der havde forfulgt Englands berømte Bogtrykker JOHN BASKERVILLE, baade medens han levede og efter at han var død. Efter et engelsk Fagblad meddele vi her et Brev, eller snarere et Nødraab fra Manden, der tydeligt nok viser, i hvor haard en Kamp han levede. Hertil slutter sig da et lærerigt Brev til Baskerville fra Nordamerikas navnkundige Bogtrykker, Naturforsker og Politiker: BENJAMIN FRANKLIN, der paa den Tid opholdt sig i England.

Easy Hill, Birmingham, 2. Nov. 1762.

Til

Velbyrdige Hr. Horace Walpole, Medlem af Parlamentet, Arlington Street, London.

SIR. — Jeg har taget mig den Frihed at sende Dem som Beskytter og Opmuntret af Kunsten, og især Bogtrykkerkunsten, en Prøve paa mit Ar-

bejde, begyndt for 10 Aar siden i mit 47de Aar og siden fortsat med den største Omhu og Paapasselighed, idet jeg fuldt og fast stolede paa, at hvis jeg rigtig udmærkede mig i denne guddommelige Kunst, jeg saa kunde skaffe mig et mageligt Udkomme eller i det mindste det daglige Brød. Men ak, jeg tog fejl i begge Dele. Boghandlerne bekymre sig ikke om at opmuntre mig, skønt jeg har tilbudt dem saa lave Betingelser, som Hensynet til blot de simpleste Livsfornødenheder tillod mig. Ej heller tør jeg tage fat paa noget Optryk, indtil en Retssag desangaaende har fundet sin Afgørelse. Universitetet i Cambridge har givet mig Tilladelse til at trykke dets almindelige Bønnebøger i 8° og 12°, men paa saadanne Betingelser, som i høj Grad ere mig til Hinder. Jeg betaler det for den førstnævnte Bog £ 20 og for den sidstnævnte £ 12 og 10 sh. pr. Tusind; og til Boghandler-Lavet £ 32 for Tilladelsen til at trykke en Udgave af Salmerne i Metre til den lille almindelige Bønnebog. Føj hertil den store Udgift af baade dobbelt og tredobbelt Betaling for Forsendelse med Fragtvognen og det Besvær det er at have Trykkeriet en hundrede Mile borte.

Hele denne Sommer har jeg intet haft at trykke hjemme. Med min Folio-Bibel er det gaaet et smukt Stykke frem i Cambridge; den vil komme til at koste mig £ 2000, alle laante til 5 pCt. Hvis den ikke finder Afsætning, vil jeg blive nødt til at sælge en lille fædrene Ejendom, der aarlig giver mig £ 74 til min Bogtrykkervirksomhed, som jeg er inderlig ked af og ærgrer mig over nogen Sinde at have indladt mig paa. Det vilde sandt og vist være en mærkelig Modgang, om jeg ikke kunde tjene til Brødet i mit eget Land (og det er for sent til at søge udenlands), efter at jeg har vundet Ry for udmærket Duelighed i den for Menneskene mest nyttige af alle Kunster, og det nu om Stunder, hvor enhver, der udmærker sig som Skuespiller, Musikant eller Danser, ikke blot lever i Overflødighed, men endog har i sin Magt at bjærge en hel Formue. Jeg har sendt nogle faa Eksemplarer (de samme som medfølgende) til Hofferne i Danmark og Rusland og skal forsøge at gøre det samme til de øvrige Hoffer i Europa, i Haab om i et af dem at finde en Køber til hele Oplaget, paa Betingelse af aldrig at forsøge med en ny Type. Jeg fortalte dette mit Forsæt til en nær Ven af mig, og han bebrejdede mig, at jeg ikke gav mit eget Land Fortrinsret, da det (som han venligt udtrykte sig) vilde blive en national Beskæmmelse at miste den. Jeg sagde ham, at intet uden den yderste Nødvendighed vilde bevæge mig dertil, og at jeg selv da kun med den største Sorg vilde give Afkald derpaa. Han gjorde mig opmærksom paa, at Parlamentet havde givet en rundelig Belønning for et fortrinligt Lægemiddel, og han tvivlede ikke om, at i Fald min Sag paa behørig Maade blev bragt frem i Underhuset, der saa nok vilde blive taget Hensyn dertil. Jeg svarede, at jeg ikke turde indlade mig paa at ansøge Huset, medmindre jeg fandt Støtte hos nogle af dets Medlemmer, som vilde vise mig den Ære at fremlægge Forslag desangaaende — og herom kunde jeg ikke nære det ringeste Haab. Derfor har jeg taget mig den Frihed, at meddele Dem mine Sagers Stilling uden den mindste Overdrivelse, og haaber ydmygt paa Deres Bistand. Til hvem

kan jeg bedre henvende mig for at opnaa Beskyttelse end til de Store, som alene have i deres Magt at hjælpe mig. Jeg stoler paa Deres varme Interesse for Kunsten og beder Dem tilgive, at denne Opfattelse næres af Deres mest lydige og mest ydmyge Tjener.

JOHN BASKERVILLE.

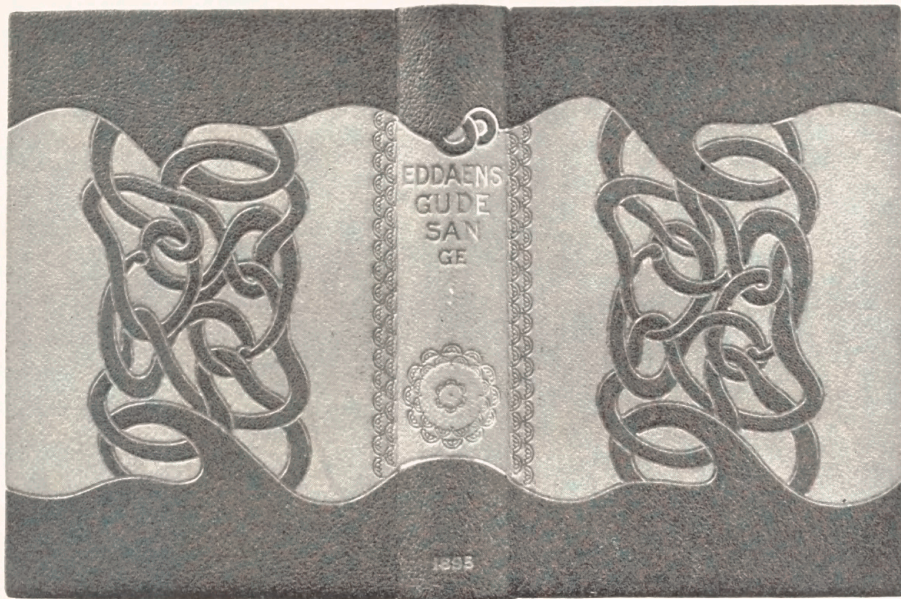
P. S. Folderne i de medfølgende Prøveark lade sig rette ud ved, at de lægges en kort Stund imellem fugtigt Papir. Farven, Haandpresserne, Skriftkasserne, Støbeinstrumenterne og alt andet Trykkemateriale ere lavede i mit eget Værksted.

Craven Street, London 1764.

Kære Herre!

Lad mig give Dem et fornøjeligt Bevis paa den Fordom, nogle nære mod Deres Arbejde. Kort Tid efter at jeg var vendt tilbage hertil, havde jeg en Samtale med en Mand om de ledende Kunstnere i Birmingham; han sagde mig da, at De vilde blive Aarsagen til, at alle Læserne i Nationen mistede deres Syn, eftersom Formen af Deres Typer, der vare altfor spinkle og tynde, ødelagde Øjnene. Han selv kunde aldrig læse en Linie uden at føle Smerte. Jeg troede, sagde jeg til ham, at De vilde have klaget over Papirets stærke Glans, som nogle anke over. Nej, sagde han, jeg har nok hørt Folk tale derom, men det er ikke det; det ligger i Formen og Snittet af selve Typerne; de have ikke det naturlige og hensigtsmæssige Forhold mellem Stregens Højde og Tykkelse, som gør den almindelige Bogtrykkerskrift saa langt behageligere for Øjet. De ser, at denne Mand var en Kender. Forgæves søgte jeg at værgе Deres Skrift mod Beskyldningen —: han vidste, hvad han led og følte, og han saa klarligen Grunden hvorfor, og desuden havde forskellige andre Herrer af hans Omgangskres gjort den samme Iagttagelse o. s. fr. I Gaar aflagde han mig et Besøg, og da jeg var drilsk nok til at ville sætte Mandens Dømmekraft paa Prøve, gik jeg ind paa mit Værelse, rev Overskriften af *Caslons Skriftprøver* og lagde dem for ham, idet jeg udgav dem for at være Deres, som jeg havde bragt med mig fra Birmingham. Jeg sagde ham, at jeg havde undersøgt dem, siden vi sidst havde talt derom, men at jeg ikke for min Død kunde se det Misforhold, han havde omtalt, og bad ham om at paavise det for mig. Han paatog sig med Glæde dette og gennemgik de forskellige Snit og viste mig overalt, hvad han mente var Eksempler paa det omtalte Misforhold; sluttelig erklærede han, at han ikke kunde læse selv disse Prøver uden stærkt at føle den Smerte, han havde talt til mig om. Jeg sparede ham denne Gang for al den Forvirring, han vilde komme i ved at blive fortalt, at de Typer vare de, han havde læst hele sit Liv til saa stor Lise for hans Øjne; at de vare de Typer, hans forgudede *Newton* var trykt med, i hvilken han havde læst ikke saa lidt, ja at de vare de selvsamme Typer, hans egen Bog var trykt med — thi selv er han ogsaa Skribent —, uden at han nogen Sinde havde opdaget det pinagtige Misforhold, indtil han mente, at det var Deres Typer.

B. FRANKLIN.

F.H. Jøt.

Bind i to Farver Maroquin med Haandforyldning og Blindtryk. Tegnet af TH. BINDESBØLL, udført af D. L. CLÉMENTS EFTERF. IMM. PETERSEN.

NYE DANSKE BOGBIND

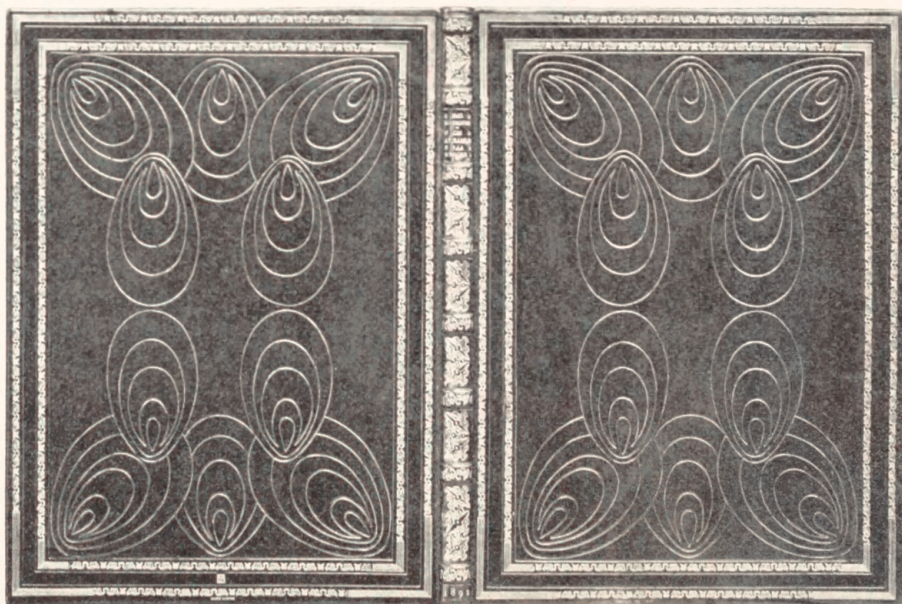

Bind i Pergament med Haandforyldning og lidt Farve i Roserne. Tegnet af HANS TEGNER, udført af J. L. FLYGE.

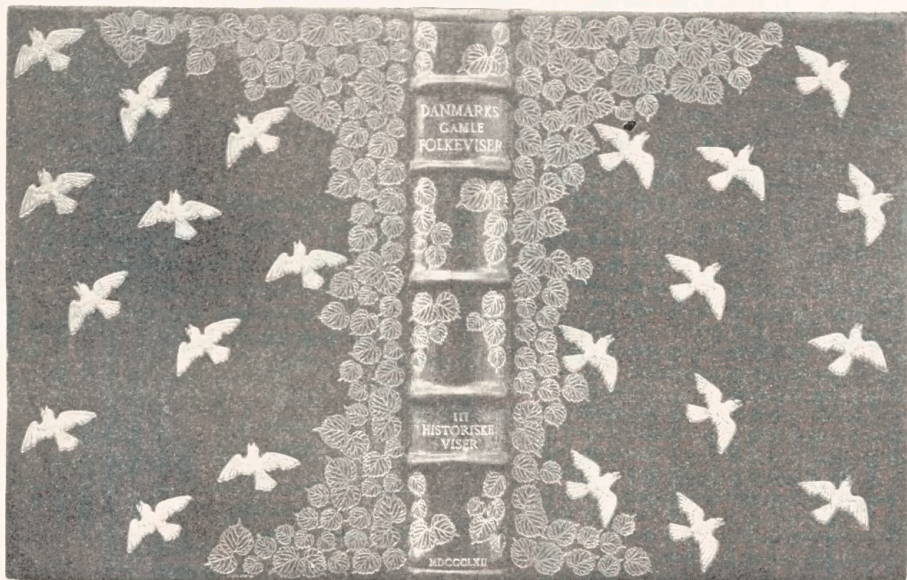
KOMITEEN for Danmarks Deltagelse i Stockholmdstillingen 1897 rettede i Slutningen af 1896 en Opfordring til Forening for Boghaandværk om at tilvejebringe og ordne en kollektiv dansk Bogafdeling ved denne Udstilling. Bestyrelsen ansaa sig forpligtet til at efterkomme denne Opfordring og besluttede at bidrage 500 Kr. af Foreningens Kasse til Dækning af Udgifterne. Boghandlerforeningen i København traadte til med et Tilskud paa 1000 Kr., og Hovedkomiteen tilbød et større Beløb til Afdelingens Ordning og sømmelige Installation. Ved et i December 1896 indvarslet Møde fandt Planen Støtte fra alle Sider, og saaledes blev den største danske Bogudstilling, vi endnu have foranstaltet, samlet og sendt til Stockholm, hvor den, som det

Bind i blaåt Maroquin med paalagt Skind i flere Farver, Haandforyldning.
Tegnet af HANS NIC. HANSEN, udført af ANKER KYSTER.

Bind i mørkebrunt Kalveskind, Dekorationen i Haandforyldning og Blindtryk.
Tegnet af HANS TEGNER, udført af ANKER KYSTER.

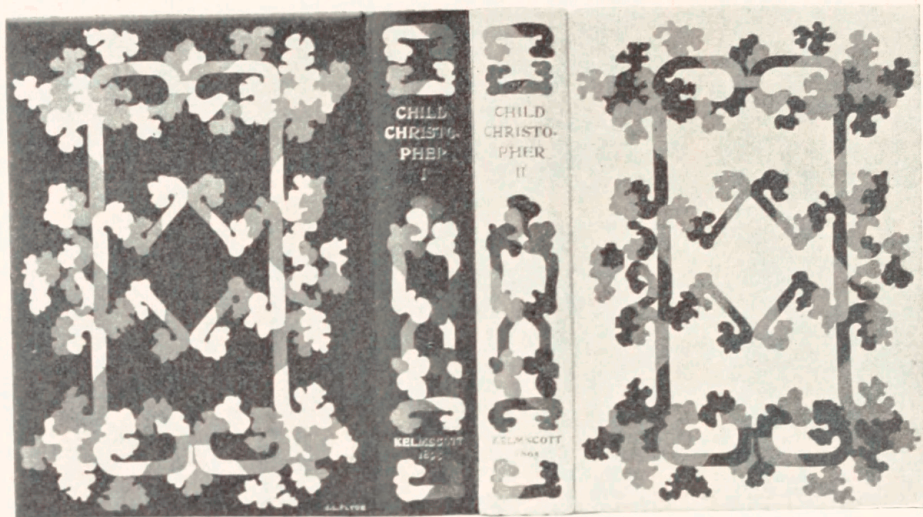

Bind i brunt Maroquin. Haandforyldning. Tegnet af AGNES SLOTT-MØLLER, udf. af ANKER KYSTER.

vil være tilstrækkeligt bekendt, vandt megen Opmærksomhed og har givet Anledning til mange rosende Udtalelser. Med denne Udstilling for Øje formaaede vor Forening flere Kunstnere og Bogbindere til paa ny at komponere og udføre en Række kunstnerisk gennemførte Bogbind. Det er en Del af disse, vi her afbilde. Den nærmere Betegnelse af Bindene give vi i Underskrifterne.

Bind i Lædermosaik, sort, rødt og gult Maroquin. Knapperne af forgyldt Bronze. Tegnet af TH. BINDESBØLL, udført af J. L. FLYGE. Købt af Nationalmuseet i Stockholm.

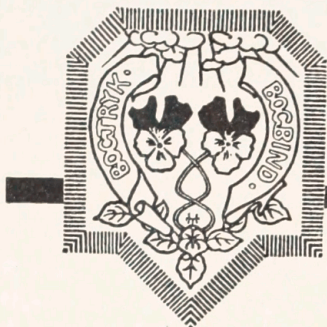
To Bind i Lædermosaik, sort, hvidt og gult Kalveskind. Tegnet af TH. BINDESBØLL, udført af J. L. FLYGE.

MINDRE MEDDELELSER

Mr. J. PAISMAN EDWARDS, Ejer af Londonerbladet *Echo*, har i de sidste tyve Aar anvendt hele Bladets Overskud til velgørende Ojemed. I Cornwall, hvorfra Manden stammer, har han oprettet ni Biblioteker, et litterært Selskab, et Rekonvalescenthjem, to Skoler for Mekanik, to dito for teknisk Uddannelse, to Hospitaler, en Skole og en Forsamlingsbygning, en Malerisamling og en kunstindustriell Skole med Samling. London og Omegn er betænkt med ni Biblioteker (tre nye ere under Opførelse i Islington), tre Villa-Hospitaler, seks Rekonvalescenthjem, en ny Fløj til West Ham-Hospitalet, en Kunstsamling, et stort Opdragelsesinstitut, et Hjem for Epileptikere etc. etc. Det er i alt Opførelse af 52 Bygninger og Drift af en Række almenyttige Foretagender.

CARL BUSSE, Geheimer Ober-Regierungsrath, Direktør for Rigstrykkeriet i Berlin, afgik ved Døden d. 3. Decbr. 1896, 62 Aar gammel. Busse var oprindelig Arkitekt, men blev 1867 udnævnt til Direktør for det samtidig oprettede prøjsiske Statstrykkeri. Trykkeriet omfattede den Gang 8 Hurtigpresser og beskæftigede ialt 100 Personer. Da han fratraadte første April 1896, var der i alt 300 Maskiner i Brug, og Personalet var 1350. Han roses for fremragende Forretningsdygtighed og megen Elskværdighed. Den sidste Egenskab have alle besøgende i Rigstrykkeriet lært at kende. Han har Fortjenesten af blandt andet at have indført det sirligt udførte og smagfulde Apparat af dekorativt Materiel for Bogtryk, som Rigstrykkeriet besad, men som rigtignok var en ensidig og nøjsom Udbytning af tysk Renaissance. Han har sikkert Hovedfortjenesten af den tekniske Fuldkommenhed, der præger tyske Værdipapirer, og var altid villig til med Rigstrykkeriets fuldkomne Apparat at træde støttende til, naar der ønskedes udgivet saadanne Samlinger, som Træsnit og Kobberstik efter gamle Mestre eller Facsimiler efter Bogtrykkerkunstens første Arbejder.

THEO. DE VINNE har gentagende udtalt sig imod de urimelige Mængder af nye Skrifter etc., der stadig udbydes som Velgerninger, særlig for det mindre, saakaldte Accidentsarbejde. I et Brev til det gamle engelske Skriftstøberfirma H. W. CASLON & Co. siger han: »Vore Skriftstøbere byde intet i Retning af Nyheder, som jeg glædes ved. Jeg tror, det var godt baade for Trykkerier og Skriftstøbere, hvis over Halvdelen af de Skrifter, der indeholdes i moderne Prøvebøger, bleve uddydede, og det blev betragtet som en strafbar Handling at opfinde nye Skrifter. Det ærgrer mig i min egen Prøvebog at se, hvilket overordentlig stort Kvantum unyttig Skrift jeg ejer, hvoraf en meget stor el Der saa god som ny, men — ikke moderne.«

FORENING · FOR · · BOGHAANDVÆRK ·

VIRKSOMHED I 1896

Den 5. Januar 1896 fremlagdes det sædvanlige Udvalg af danske og norsk-svenske Bøger trykte i 1895 tilligemed Foreningens Samling af illustrerede Juleblade.

Den 1. Marts 1896 udstilledes Ny Carlsbergs nyligt udkomne Festskrift, samt det dekorerede Album og de Adresser, der i Anledning af Ny Carlsberg-Jubilæet vare overrakt Hr. Carl Jacobsen. Endvidere en Række nye Bogbind i Mosaik og med Haandförgyldning, udførte af D. L. CLÉMENTS EFTERF. IMM. PETERSEN, samt et Udvalg af Elevarbejder fra Fagskolen for Boghaandværk.

Den 18. Oktober 1896 afholdtes Mødet i det danske Kunstindustrimuseums Foredragssal. Overrabbiner SIMONSEN holdt Foredrag om hebraisk Typografi i Fortid og Nutid, og ved Mødet vare fremlagte c. 100 hebraiske Trykværker, tilvejebragte ved Laan fra det store kgl. Bibliotek, Universitetsbiblioteket, W. Drugulins Officin i Leipzig og Foredragsholderens Privatsamling. Vi haabe senere at kunne bringe dette Foredrag i »Bogvennen«.

Den 6. December 1896 bestod Udstillingen især af en Række Bøger trykt i WILLIAM MORRIS' KELMSCOTT-PRESS, samt enkelte andre moderne Trykarbejder og en Samling af japanske Papirsorter. Fremlagt var ligeledes den af Bogtrykker SIMON BERNSTEEN nys udgivne lille Bog, der, trykt i Haandpresse paa haandgjort Papir, er det første Forsøg paa her hjemme, med bibliofile Særdgaver eller Optræk af literære Rariteter, at vinde Indgang hos et lille Publikum.

Ved samme Møde afholdtes den aarlige Generalforsamling, der dirigeredes af Hr. Bogtrykker O. C. OLSEN. Af den aflagte Aarsberetning fremhæves Omtalen af Foreningens Deltagelse i den internationale Bogudstilling i Bings ny Udstilling *l'Art nouveau* i Paris. Det væsentligste Resultat af Udstillingen, der fandt Sted i Marts Maaned, havde været en større Artikel i det engelske Tidsskrift »Studio«, der fremhævede de danske Bogbind som de bedste, Udstillingen rummede. Tidsskriftet afbildede en hel Række af vore Bind.

Endvidere omtales den danske Stockholmerkomites Opfordring til vor Forening om at repræsentere Danmark med en større kollektiv Bogafdeling i Stockholm 1897. Bestyrelsen havde stillet sig imødekommende til Planen og agtede at sammenkalde et Møde for at drøfte Sagen.

Det reviderede Regnskab fremlagdes og viste følgende Status.

INDTÆGT		UDGIFT	
	Kr. Øre		Kr. Øre
Kassebeholdning fra forr. Aar	1311.55	Udstillingsudgifter.	64.17
Aarsbidrag fra Principaler og ligestillede	684.00	Bogvennen 1895	697.03
do. fra Fagarbejdere .	410.50	Indkøb og Indbinding	823.70
Statsbidrag.	500.00	Ombæring og Opkrævning .	74.15
Solgte Skrifter etc.	119.89	Diverse Udgifter	12.79
Renter i Sparekassen.	31.32	Kassebeholdning.	1385.42
	<hr/> Kr. 3057.26		<hr/> Kr. 3057.26

Regnskabet godkendtes, og efter Forslag af Dirigenten genvalgte Bestyrelsen.

Den 20. December 1896 afholdtes Møde i Anledning af Stockholmerkomiteens Opfordring til at tilvejebringe en kollektiv dansk Bogudstilling i Stockholm 1897. Hr. GUSTAV PHILIPSEN valgtes til Dirigent.

Xylograf F. HENDRIKSEN indledede og meddelte, at Forening for Boghaandværks Bestyrelse ansaa sig forpligtet til at paatage sig Hvervet, skønt man vel var sig bevidst, at Arbejdet var ret omfattende. Man tænkte at ordne Udstillingen under lignende Forhold som i Chicago 1893 og Paris 1894, men mente at gøre den en Del omfangsrigere. Stockholmerkomiteen havde erklæret sig villig til at yde et Tilskud, og det var vel at haabe, at Boghandlerforeningen i Kjøbenhavn, ligesom ved Udstillingen i Paris 1894, vilde støtte Planen. Udgifterne kalkuleredes til omkring 4000 Kr., og deltagende Udstillere i Boghaandværksfagene maatte være forberedte paa at yde Tilskud. Boghandlerforeningens Formand G. E. C. GAD udtalte sin Anerkendelse af de ved tidligere Udstillinger opnaaede smukke Resultater og ansaa det for givet, at Boghandlerforeningen gav et Tilskud. Efter at Deltagelse endvidere var anbefalet af Bogtrykkerne LYDICHE, EGMONT H. PETERSEN og S. WEDEGE samt af Bogbinder IMM. PETERSEN og Gravør DANIELSEN, afsluttede Dirigenten Mødet med at konstatere, at Stemningen var for Deltagelsen. Han mente, at der ved denne Lejlighed maatte lægges særlig Vægt paa en fyldig Repræsentation af den danske Litteratur. Han henstillede endvidere til Boghandlerforeningen at tiltræde den af Forening for Boghaandværk valgte Komite med en Delegeret.

INDHOLD

	SIDE
H. O. LANGE: BOGHAANDVÆRKET I DET GAMLE ÆGYPTEN.	1
MED ET FARVETRYKT BILAG	
JULIUS CLAUSEN: BIDRAG TIL ABC-LITTERATURENS HISTORIE I DANMARK	17
F. HENDRIKSEN: WILLIAM MORRIS.	29
AFDØDE DANSKE BOGHAANDVÆRKERE:	
VI. BERNHARD BEUCHEL	40
VII. FRANZ WILHELM OBERMANN	41
NYE DANSKE BOGBIND.	45
MINDRE MEDDELELSER.	48
FORENING FOR BOGHAANDVÆRK: AARSBERETNING 1896	49

REDAKTIONSUDVALG

E. GIGAS F. HENDRIKSEN G. PHILIPSEN

TRYKT FOR

FORENING FOR BOGHAANDVÆRK

PAPIRET FRA

DE FORENEDE PAPIRFABRIKKER

BILLEDERNE UDFØRTE I

F. HENDRIKSENS REPRODUKTIONS-ATELIER

MDCCCXCVII

FAGSKOLEN FOR BOGHAANDVÆRK

I KJØBENHAVN

BERETNING OM FJERDE SKOLEAAR

(1896)

SKOLENS Undervisning har i det forløbne Aar samlet det største Antal Elever, den endnu har haft, og vi have dermed naaet den Grænse, som det nuværende Lokale tillader os at gaa til. Den særlig stærke Tilgang til Trykkerafdelingen vil rimeligvis tvinge os til at dele denne Klasses Elever i to Hold fra Nytaar 1897.

Det er lykkedes at formaa Mestrene til at tillade Lærlinge, der søge Skolens Bogbinderafdeling, at give Møde Kl. 6. Der vindes derved, at Eleverne kunne faa 3 Timers Undervisning i Forgyldning, hvilket meget vil fremme vor Opgave. Skønt ethvert saadant Skridt, som Delingen af Trykkerklassen og Forøgelsen af Undervisningstiden i Bogbinderiet samt Imødekommelsen af et Ønske fra flere Elevers Side om at faa Engelsk optaget i Sprogundervisningen, øger vore Udgifter, haabe vi dog, at Bogtrykkerprincipalerne snart ville følge efter med en lignende Indrømmelse, som den, Bogbinderne have gjort.

Som omtalt i omstaaende Referat fra Skolens Repræsentantmøde, giver Skolen for Eftertiden enhver Elev et skriftligt Vidnesbyrd, naar Eleven forlader Skolen. Uden et saadant Vidnesbyrd er Ingen berettiget til at henvise til Skolen, og af dette vil fremgaa, hvor længe han har været Elev og hvorledes han har gjort Brug af Undervisningen.

Skolen har i 1896 haft sin første kvindelige Elev. 3 Islændere og en Svensker have søgt vor Undervisning.

Lysten til Aflæggelse af Svendepøver er stigende. I Foraaret aflagde 3 Sættere, MARIUS MICHELSEN, CARSTEN PETERSEN og JOHAN UNGER, Prøven for Magistratskommissionen, og tilkendtes henholdsvis Broncemedaille, Broncemedaille og Ros.

I Efteraaret aflagde 3 Sættere Prøven, nemlig: AXEL OLSEN, OLAF OLSEN og H. TH. THOMSEN. Af disse tilkendtes de to første Sølvmedaille, den sidste Ros. Skolens Svendepøver bestaa for Sættere i et Ark i Oktav eller Kvart med Titel, Indhold etc., en eller to flerfarvede Accidenser eller Omslag samt et tabellarisk Arbejde, alt efter vanskeligt og mangelfuldt Manuskript. Ved Efteraarsprøven indsattes Figurer og Billeder i Arket af Hensyn til Trykkereleverne, der ønskede at aflægge Prøve. Vi aftrykke omstaaende en Løsning af en af Skolens Accidensopgaver.

Endvidere aflagdes for første Gang Svendepøve som Trykker af følgende Elever af Skolen: A. G. SCHMIDT, WILLIAM HANSEN og HOLGER MEYER, hvis Prøver tilkendtes henholdsvis Sølvmedaille, Sølvmedaille og Ros. Opgaverne bestod i at tilrette og trykke to Forme med Billeder i Hurtigpresse og en å to flerfarvede Accidenser i Haandpresse. Der indrømmedes 3 Dage til Arbejdet baade for Trykkere og Sættere.

Foruden Skolens Elever underkastede 1 Trykker og 2 Sættere sig Prøven paa Lærestedet, henholdsvis Martius Truelsens, I. Cohens og Kristelig Bogforenings Trykkeri.

Endelig have følgende Elever af vor Bogbinderafdeling aflagt Svendeprøve for Bogbinderlavet, nemlig: VICTOR HANSEN (Broncemedaille) og HUGO NØHR.

Skolen har atter i Aar modtaget et Tilskud af Statskassen, stort 3000 Kr., og fra DET REIERSSENSKE FOND 300 Kr.

Af Gaver have vi modtaget 6 forskellige Titelskrifter fra Hr. Bogtrykker MAYLAND, samt fra Skriftstøber-Firmaet GENZSCH & HEYSE i Hamburg Løfte om et Kvantum af den ny franske Antikva, som Firmaet i det forløbne Aar har bragt frem.

Bidrag eller Anmeldelse af Bidrag til Skolens Virksomhed sendes til Inspektøren, Arkitekt VILH. BRUUN, Kjøbmagergade 26, 3. Sal, eller til Formand i Bestyrelsen, Xylograf F. HENDRIKSEN, Kunstindustrimuseet, V. Skolens Lokale er som hidtil Nørrevoldgade 80, 3. Sal o. G.

Undervisningsaaret har omfattet tre Kvartaler og Skolen har været lukket i Juli, August samt December. Lærerne have været de samme som i Fjor. Skønt Forsømselsernes Antal atter i Aar er lidt mindre, maa vi dog fremdeles indtrængende anmode d'Hrr. Principaler om at hjælpe til et regelmæssigt Skolebesøg.

I 1896 har Skolen haft 70 Elever (63 i 1895), hvoraf 39 have besøgt Skolen i 1895. De fordele sig paa de tre Fag paa følgende Maade:

Sættere	6	Svende og 20	Lærlinge
Trykkere	2	do.	- 13 do.
Bogbindere	14	do.	- 15 do.

Sætterafdelingen. Undervisningen er fortsat paa lignende Vis som i de foregaaende Aar. De ældste og videst komne Elever have med forholdsvis ringe Vejledning udført en Del Accidensarbejder, saa komplicerede som Skolens knap tilmaalte Materiel har tilladt. Af de ældste Elevers Arbejder fremhæves: en Kontor- og Notitskalender, indrettet til Trykning i tre Farver, nogle Adressekort og Forretningstableauer, Bogomslag i gammel Stil, Annoncer o. l. De yngre Elever ere under Lærerens fuldstændige Vejledning gradvis gaaede fra almindelig Bogsats med Titler, Tilegninger og Indholdsfortegnelser, Bogomslag uden og med Omramning af Streger til tabellariske Arbejder, Driftsregnskaber, lettere dagligdags forekommende Accidensarbejder, som Adressekort, Meddelelser, Regninger, Programmer og Menu'er. Ligesom i det foregaaende Skoleaar have Sætter-Eleverne selv leveret Prøveaftrykkene af deres Arbejde, der ere tagne i en almindelig Korrekturpresse. Ved denne Ordning er der vunden saa megen Tid for Trykker-Eleverne, at disse have kunnet naa at trykke et større Antal Satsprøver i flere Farver end tidligere.

Trykkerafdelingen. Eleverne ere ligesom i de tidligere Skoleaar indøvede i Udskæring af Tilretninger for Illustrationstryk og i Trykning af Illustrationer i Hurtigpresse. Endvidere har Eleverne deltaget i Trykningen af Tidsskriftet »Bogvennen«, Regnskabet over Danmarks Deltagelse i Bogudstillingen i Paris 1894 samt Skolens egne Trykarbejder. Yderligere have Eleverne trykt en Del Satsprøver i flere Farver; disse sidste Arbejder ere hovedsagelig udførte paa Haandpresse.

Bogbinderklassen har væsentlig bestaaet af Elever paa Begyndelsesstadium, og Øvelserne have mest omfattet almindelig Rygdekoration, samt Sammenstilling af Stempler og Arbejdstegninger til Sider.

Undervisningen i Presseforyldning begyndte i Aar med et nyt Hold Elever, hvoraf de to dog kun deltog i Undervisningen i det første Kvartal, begrundet paa deres Afrejse til Udlandet.

Den samme Fremgangsmaade, som fra Begyndelsen blev lagt til Grund for Undervisningen, er ogsaa bleven fulgt for dette Hold Elevers Vedkommende. Undervisningen har væsenligst været baseret paa Sættensætning og Trykning af lettere Titler og Rammer.

Fra 1ste Oktober 1895 er der givet Undervisning i Snitforyldning og Marmorering, samt i Tilberedning af Pensler og Kamme. Der har været 4 Elever i hvert Hold, og Eleverne have nydt Undervisning i 2 Kvartaler. Snitforyldningen er altid øvet paa Bøger, Marmore-

FORENING FOR BOGHAANDVÆRKS
MAANEDSMØDE

INDUSTRIFORENINGENS FOREDRAGSSAL

4 OKTOBER 1895

TRYKARBEJDER FRA

CHRIST. PLANTINS

BOGTRYKKERI

ANTWERPEN MDLV—MDLXXXIX

INDLEDNING: DR. BRUUN

KØBENHAVN

TRYKT I FAGSKOLEN FOR BOGHAANDVÆRK

1896

*Svendeprøve, udført i
Fagskolen for Boghaandværk. Oktbr. 1896*

AXEL OLSEN
Sætter.

WILLIAM HANSEN
Trykker.

FAGSKOLEN FO

REGNSK

<i>INDTÆGT</i>	Kroner	Øre
Kassebeholdning fra 1896	8	11
Statstilskud 1000 + 2000 Kr.	3000	00
Bidrag fra faglige Organisationer og fra Mestre i Fagene	1693	00
Tilskud fra Det Reiersenske Fond	300	00
Sparekasserenter	31	21
Skolepenge	918	00
Fripladser betalte af Hendriksens Legat	28	50
Brugsgenstande solgte til Eleverne	26	65
	6005	47

Revideret og befundet rigtigt.

Kjøbenhavn, d

C. J. F. RASCH

BA

<i>ACTIVA</i>	Kroner	Øre
Inventarium:		
a. Kontorinventar samt Inventar fælles for de 3 Klasser Kr. 1078,17		
b. Inventar til Sætterklassen - 4005,23		
c. do. - Trykkerklassen - 2817,85		
d. do. - Bogbinderklassen - 2142,44		
Kr. 10043,69		
÷ 10 0/0 - 1004,36		
Kassebeholdning. . .	9039	33
	26	51
	9065	84

FAGSKOLEN FOR BOGHAANDVÆRK

REGNSKAB FOR 1896

	Kroner	Øre		Kroner	Øre
<i>INDTÆGT</i>			<i>UDGIFT</i>		
Kassebeholdning fra 1896	8	11	A. Inventar (Afdrag paa Inventar, Told, Fragt m. m.)	1376	82
Statstilskud 1000 + 2000 Kr.	3000	00	B. Driftsudgifter:		
Bidrag fra faglige Organisationer og fra Mestre i Fagene	1693	00	a. Husleje (900 Kr. + Stempelmærker Kr. 2,50)	902	50
Tilskud fra Det Reiersenske Fond	300	00	b. Lønninger: til Inspektøren Kr. 450,00		
Sparekasserenter	31	21	do. - Lærerne. - 1699,00	2149	00
Skolepenge	918	00	c. Vedligeholdelse, Reparationer o. l.	52	31
Fripladser betalte af Hendriksens Legat	28	50	d. Brændsel, Belysning, Rengøring.	486	78
Brugsgenstande solgte til Eleverne	26	65	e. Undervisningsmateriel	112	52
			f. Kontorrekvisiter, Porto m. m.	88	88
			g. Andre Udgifter (Tryksager m. m.)	110	15
			C. Tilbagebetalt Laan til Forening for Boghaandværk	700	00
			Kassebeholdning. . .	5978	96
	6005	47		26	51
				6005	47

Revideret og befundet rigtigt.

Kjøbenhavn, den 23 December 1896.

C. J. F. RASCH

O. C. OLSEN

BALANCE

	Kroner	Øre		Kroner	Øre
<i>ACTIVA</i>			<i>PASSIVA</i>		
Inventarium:			Skylder til forskellige Leverandører	2187	00
a. Kontorinventar samt Inventar fælles for de 3 Klasser Kr. 1078,17			Saldo	6878	84
b. Inventar til Sætterklassen - 4005,23					
c. do. - Trykkerklassen - 2817,85					
d. do. - Bogbinderklassen - 2142,44					
Kr. 10043,69					
÷ 10 % - 1004,36	9039	33			
Kassebeholdning. . .	26	51			
	9065	84		9065	84

ringen oftest paa Papir; naar Mønsteret er færdigt, bliver det indklæbet i Elevens Prøvebog, hvor ogsaa alle Meddelelser angaaende Snitarbejder blive opførte.

Tegneundervisningen for Trykkere og Sættere er fortsat paa sædvanlig Vis. Som Regel tillader den knappe Tid og den mangelfulde Forkundskab ikke at føre Eleverne ret vidt. For Bogbindernes Vedkommende ere dog adskillige Elever førte frem til fri Anordning og Komposition af Bindekoration.

Sprogundervisningen. Mundtlig Dansk: Manuskriptlæsning og Analyse, Oplæsning af Dele af kendte Forfatteres Værker.

Skriftlig Dansk: Diktat, Gengivelse og enkelte fri Opgaver.

I Tysk er der læst 100 Sider Poesi og Prosa, som Ekstemporallæsning. Eleverne fra forrige Aar have skrevet nogle Stile:

I Engelsk, hvori et Hold er undervist i 3 Kvartaler, er der som Ekstemporal læst c. 100 Sider. De vigtigste grammatikalske Regler ere indøvede. Det andet Hold, der kun har læst 2 Kvartaler, har naaet ca. 50 Sider.

Som Afslutning er der i Nov. Maaned af Eleverne afgivet skriftlige Prøver, nemlig i Dansk: en Diktatstil, en Afskrift efter Manuskript (af Sætterne), samt en fri Stil.

I Tysk (og for ældste Holds Vedk.) i Engelsk er afgivet en Version.

Repræsentantmøde afholdtes paa Skolen den 30 Novbr. 1897. Fra samtlige københavnske Foreninger vare Repræsentanter til Stede, hvorimod der ingen var mødt fra DANK TYPOGRAFISK FØRENING, da ingen Sager af speciel Interesse for Provinserne forelaa til Behandling. F. HENDRIKSEN gav en kort Udsigt over Skolens nuværende Stilling. Virksomheden var stadig voksende, idet Elevantallet, der i Fjor var 63, nu var 70; af disse vare 39 ældre Elever, medens 31 vare ny tilkomne. Af Eleverne vare 3 Islændere og 1 Svensker. Skolen havde i Aar sin første kvindelige Elev, en Bogbindersvend. Man havde i Aar afdraget 1385 Kr. paa Skolens Gæld. Driftsudgifterne, som i det forløbne Aar havde været 3894 Kr. 45 Øre, vilde rimeligvis i det kommende Aar stige en Del, dels som Følge af forøget Undervisning, idet Eleverne i Bogbinderafdelingen herefter ventedes at deltage i Haandforgyldning fra Kl. 6—9, dels ved andre Udvidelser af Undervisningen. Der var Udsigt til, at det hidtidige ekstraordinære Statstilskud af 2000 Kr. kunde blive fast, saaledes at Skolen fik i alt 3000 Kr. aarligt, og dette var ogsaa nødvendigt, om Skolen skulde fortsætte sin Virksomhed uden alt for store økonomiske Vanskeligheder. LAUR. JENSEN beklagede, at Status ikke tillod Forøgelse af Trykkerklassens Materiel, og mente, at Opgaverne for Trykkernes Svendeprøver havde været for lette. Han ønskede ogsaa en skarpere Kontrol ved Prøvernes Aflæggelse. Han fandt, at Medailler bleve tildelte Svendeprøverne i for rigeligt Maal. HENDRIKSEN hævdede bestemt, at Kontrollen paa Skolen var mere betryggende end den, der almindeligvis kan ventes paa Trykkerierne; ingen af Skolens Elever havde haft nogen Hjælp ved Arbejdet paa sine Svendeprøver. Hvad Materiellet angik, da vilde dette blive forøget, saa snart Skolen fik Raad dertil. Specialiteten ved Skolens Undervisning for Trykkere var og maatte være Behandlingen af Billeder, og paa dette Punkt anvendtes der megen Omhu fra Læreren Side. DAHLQUIST misbilligede de fremkomne Klager, men ønskede en Indskrænkning i Medaillernes Tal. IMM. PETERSEN gjorde ligesom Hendriksen opmærksom paa, at der ingen Grund var til at overvurdere Medaillerne ved Svendeprøverne. Selvfølgelig kom det an paa, hvad de unge Folk vare i Stand til at præstere i det praktiske Liv. Hos Bogbinderne spurgtes der ikke om Medailler. Paa en Anke af NICOLAI JACOBSEN over, at Elever misbrugte Skolens Navn ved at henvise til den, selv om de kun havde nydt ganske kort Undervisning, svarede HENDRIKSEN, at ingen Elev var berettiget til at referere til Skolen uden at kunne fremvise skriftligt Vidnesbyrd fra denne.

BIDRAGYDERE TIL SKOLEN

AARLIGE BIDRAG

Aalborg Amtstidende.	3 Kr.	Halling, H. J., Boghdl., Kbhvn.	10 Kr.
Aalborg Stiftstidende	25 -	Hamann, Th., cand. polyt., Ingeniør, Kbhvn.	5 -
Angelo, Red., Viborg Stiftstid.	5 -	Hansen, C., Frederiksborg Amtstidende, Hillerød	10
Andersen, A., Vejle A. Folkebl.	5 -	Hansen, E., Bogbinder, Horsens	3 -
Arnstrup, C., Bogbdr., Nakskov	2 -	Hansen, J., Bogtrykker, Randers	2 -
Backhausen, A., Bogtr., Horsens	4 -	Hansen, H. J., Holbæk Posten .	5 -
Bang, A., Boghandler, Kbhvn..	10 -	Hansen, P., Bogtr., Aalborg . .	3 -
Bang, O., Næstv. Avis, Næstved	10 -	Hegel, J., Boghandler, Kbhvn.	25
Bergmann, E., Boghdl., Kbhvn.	10 -	Hendriksen, F., Xylogr., Kbhvn.	25 -
Bernsteen, S., Bogtr., Kbhvn. .	10 -	Henningsen, A. W., Bogtr., Kbhvn.	4 -
Berthelsen, J. C., Bogb., Fredericia.	3 -	Hertz, W., Vejle Amts Avis . .	5 -
Bojesen, E., Boghdl., Kbhvn. .	25 -	Hjorthmose, A., & F. S. Simon- sen, Helsingørs Dagblad . . .	5 -
Bornholms Av. og Amtst., Rønne	5 -	Holst, C. P., Bogbdr., Kbhvn.	5 -
Carlsen, V., Bogtr., Kbhvn. . .	5 -	Høeg, Langelandstidende, Rud- kjøbing	2
Carlsen, Vilh., Red., Hjørring .	5 -	Høst, Chr., Hofboghdlr., Kbhvn.	25 -
Christensen, J., Fredericia Avis	5 -	Jensen, A., Korsør Avis	2 -
Cohen, Nic., Bogtr., Kbhvn. . .	20 -	Jensen, F., Roskilde Dagblad . .	5 -
Dreyer, F., Kancelliraad, kgl. Hofbogtrykker, Kbhvn. . . .	50 -	Jensen, Thora, Frk., Heliograv., Kbhvn.	4 -
Dreyer, J. C., Etatsr., Odense .	50	Jørgensen, A., Horsens Folkebl.	5 -
Ehlert, Otto, Bogb., Kbhvn. . .	5 -	Jørgensen, O. H., Redaktør, Skanderborg Amts Avis . . .	4 -
Eickhoff, J. G. A., Maskinfabrikanter, Kbhvn.	25 -	Jørgensen, Konrad, Redaktør, Kolding	10 -
Elmenhoff, S., Randers Amts Av.	10 -	Knudtzon, F. G., Dr. phil., Bogtrykker, Kbhvn.	25 -
Erichsen, P. L., Middelf. Dagbl.	5 -	Krarup, F. E., Assens Avis . . .	5 -
Eriksen, V., Bogbinder, Kbhvn.	4 -	Lehmann & Stage, Boghandlere, Kbhvn.	10 -
Ernst, Chr., Bogbinder Kbhvn.	5 -	Lindgreen, G., Bogb., Kbhvn..	5 -
Flyge, J. L., Bogbinder, Kbhvn.	5 -	Loeb, Alb., Bogbinder, Kbhvn.	4 -
Fogh, H., Horsens Avis	10 -	Lolland-Falsters Stiftstid., Ny- kjøbing p. F.	10 -
Forening, Dansk typografisk . .	100 -	Louw, T. J., Bogtr., Slagelse . .	5 -
Forening, Ny typografisk	100 -	Madsen, C., Kapt., Middelfart .	5 -
Forening, Typografisk Trykker- Gad, G. E. C., Boghdl., Kbhvn.	50 -		
Gad, G. E. C., Boghdl., Kbhvn.	25 -		
Græbe, Bogtrykker, Kbhvn. . .	20 -		
Grøn, G. C., Boghdl., Kbhvn..	25 -		
Haagensen, M., Boghdl., Kbhvn.	10 -		
Haastrup, C. F., Bogb., Kbhvn.	5 -		
Hagen & Sievertsen, Odense . .	10 -		
Hagerup, H., Boghdl., Kbhvn. .	10 -		

Madsen, L., Bogtr., Kbhvn. . . .	5 Kr.	Ribe Amtstidende, Varde	5 Kr.
Marten, Ringsted Folketidende.	5 -	Rode, J. V., Bogbinder, Kbhvn.	4 -
Mayland, C., Bogtr., Kbhvn. . .	25 -	Rosenberg, A., Bogtr., Kbhvn.	4 -
Møller, B., Kolding Avis	5 -	Rye, C. J., Randers Dagblad . .	5 -
Møller, S. L., Bogtr., Kbhvn. . .	20 -	Schou, Andr., Boghdl., Kbhvn.	10 -
Mørup, C., Bogbinder, Nykjø-		Schou, H., Bogtrykker, Kbhvn.	25 -
bing p. F.	3 -	Schuboths Forlag, Kbhvn. . . .	25 -
Nielsen, A., Morsø Avis, Nykjø-		Schultz, Bogtrykker, Kbhvn. . .	100 -
bing p. M.	2 -	Schultz, Boghandler, Aalborg . .	4 -
Nielsen, C., Jyllandsp., Aarhus	10 -	Sikora, Bogbinder, Slagelse . . .	2 -
Nielsen, C., Bogtr., Randers . .	3 -	Simonsen, Ludv., Overretssag-	
Nielsen, Th., Bogtr., Kbhvn. . .	4 -	fører, Kbhvn.	10 -
Nielsen & Lydiche, Bogtryk-		Sjodt & Weiss, Kolding	5 -
kere, Kbhvn.	25 -	Slagelseposten, Slagelse	5 -
Nyrop, C., Professor, Kbhvn. . .	20 -	Sorø Amtstidende, Slagelse. . .	10 -
Olsen, C., Bogbinder, Nakskov	4 -	Stillhoff, Fr., Bogb., Svendborg	2 -
Olsen, J., Bogbinder, Kbhvn. . .	5 -	Svarre, V., Østsjæll. Folkeblad,	
Olsen, O. C. & Co., Bogtryk-		Køge	5 -
kere, Kbhvn.	30 -	Sørensen, H., Red., Silkeb. Av.	5 -
Olsen, P. O., Bogb., Kbhvn. . .	5 -	Sørensen, Th., Nordsjælland . .	5 -
Opffer, F., Køge Avis	5 -	Thiele, Bogtrykker, Kbhvn. . .	100 -
Pallesen, V. Lund, Boghandler-		Thillerup, Fr., Bogtr., Odense	5 -
medhjælper, Aalborg	2 -	Thisted Amts Trykkeri	5 -
Petersen, E. H., Bogtr., Kbhvn.	10 -	Thomsen, Funch, F., Bogtr., Aar-	
Petersen, Imm., Bogb., Kbhvn.	25 -	hus	10 -
Petersen, N. T., Red., Nakskov	15 -	Thruø, Th., Bogtrykker, Aarhus	5 -
Petersen, Vict., Bogtr., Kbhvn.	25 -	Tortzen, C. G., Kallundborg Av.	5 -
Philipsen, G., Boghdl., Kbhvn.	50 -	Truelsen, M., Bogtr., Kbhvn. . .	10 -
Pio, V., Boghandel, Kbhvn. . .	10 -	Willerup, Vordingborg Avis . .	2 -
Politiken, Udgifterne af, Kbhvn.	25 -	Willerslev, A., Boghandler, Køge	2 -
Qvist, J. D. & Co., Bogtr., Kbhvn.	10 -	Wissing, Bogbinder, Kbhvn. . .	4 -
Rasch, C. J. F., Bogb. Kbhvn.	25 -	Wroblewski, Otto, Boghandler,	
Rasmussen, J., Boghdlr., Køge.	2 -	Kbhvn.	10 -
Reitzel, C. A., Boghdlr., Kbhvn.	20 -		